

Samhällskunskap

Demokrati och politik

BEDÖMNINGSTÖD I ÅRSKURS 4-6

NAMN: _____

Prov som åter används av Skolverket omfattas av sekretess enligt 17 kap. 14§ offentlighets- och sekretesslagen.

Detta prov åter används av Skolverket t.o.m 2022-01-30

1. Hur fungerar samhället?

Nedan följer ett antal uppgifter som handlar om hur samhället i Sverige styrs. Varje uppgift innehåller en ofullständig mening som behöver en fortsättning. Markera det alternativ som stämmer bäst!

a) För att en person ska få rösta i riksdagsval i Sverige krävs det att...

A personen har fyllt 15 år.

B personen har fyllt 16 år.

C personen har fyllt 18 år.

D personen har fyllt 20 år.

b) För att en person ska få rösta i riksdagsval i Sverige krävs det att...

A personen är född inom EU.

B personen är medborgare i ett nordiskt land.

C personen är medlem i ett politiskt parti.

D personen är svensk medborgare.

c) Val till riksdagen sker...

A vart annat år.

B vart fjärde år.

C vart sjätte år.

D vart tredje år.

d) För att ett parti ska få komma in i riksdagen krävs det att partiet får minst...

A 2 % av rösterna.

B 4 % av rösterna.

C 6 % av rösterna.

D 8 % av rösterna.

e) **Riksdagen beslutar om vem som skall bli...**

A finansminister.

B försvarsminister.

C utbildningsminister.

D statsminister.

f) **Riksdagen består av 349 ledamöter bland annat därför att...**

A det inte ska kunna bli oavgjort vid röstning av förslag.

B det ska vara en ledamot från varje kommun.

C det ska vara lika många ledamöter från varje parti.

D det är en EU-regel som alla länder måste följa.

g) **Samma dag som det är riksdagsval är det också val till...**

A Europaparlament och kommun.

B kommun och landsting.

C landsting och regering.

D regering och Europaparlament.

h) **Regeringens arbete leds av...**

A oppositionsledaren.

B statschefen.

C statsministern.

D talmannen.

i) **Beslut om bibliotek och förskolor på orten där du bor tas av...**

A EU.

B kommunen.

C regionen.

D staten.

2. Demokrati och diktatur

Stämmer följande påståenden bäst med förhållanden i en demokrati eller i en diktatur?
Sätt kryss i rätt ruta!

a) Alla har samma skyldigheter, t.ex. att betala skatt.	☐	☐
	demokrati	diktatur
b) Man kan bli fängslad för att man säger vad man tycker om politiken i landet.	☐	☐
	demokrati	diktatur
c) TV, internetsidor och tidningar kontrolleras av staten.	☐	☐
	demokrati	diktatur
d) Det hålls regelbundna fria val, t ex riksdagsval och presidentval.	☐	☐
	demokrati	diktatur
e) Alla som anklagas för ett brott kan få hjälp av en advokat.	☐	☐
	demokrati	diktatur
f) Man behöver inte berätta för någon hur man har röstat.	☐	☐
	demokrati	diktatur
g) Det finns inga lagar som gör att medborgarna kan avsätta de som styr.	☐	☐
	demokrati	diktatur
h) De som styr landet måste se till att minoritetsgrupperna har det bra.	☐	☐
	demokrati	diktatur
i) Det finns oftast bara ett parti/person att rösta på när det är val.	☐	☐
	demokrati	diktatur
j) En eller några få bestämmer över alla andra.	☐	☐
	demokrati	diktatur
k) Människor får protestera och demonstrera om de är missnöjda.	☐	☐
	demokrati	diktatur
l) Beslut kan fattas snabbt och utan många kompromisser och debatter.	☐	☐
	demokrati	diktatur

3. Riksdagen eller regeringen

Nedan följer olika påståenden om riksdagen och regeringen.
Markera med ett kryss på varje rad vilket påstående som är rätt!

☐	Statsministern leder regeringens arbete.	eller	Statsministern leder riksdagens arbete.	☐
--------------------------	--	-------	---	--------------------------

☐	Ett parti som har fått 10 % av rösterna i valet får 10 % av platserna i regeringen.	eller	Ett parti som har fått 10 % av rösterna i valet får 10 % av platserna i riksdagen.	☐
--------------------------	---	-------	--	--------------------------

☐	Alla medlemmar i regeringen är ministrar, t.ex. finansminister eller utrikesminister.	eller	Alla medlemmar i riksdagen är ministrar, t.ex. finansminister eller utrikesminister.	☐
--------------------------	---	-------	--	--------------------------

☐	Regeringen lämnar förslag på nya lagar till riksdagen.	eller	Riksdagen lämnar förslag på nya lagar till regeringen.	☐
--------------------------	--	-------	--	--------------------------

☐	Det är regeringen som röstar om en ny lag ska införas.	eller	Det är riksdagen som röstar om en ny lag ska införas.	☐
--------------------------	--	-------	---	--------------------------

☐	Regeringen ansvarar för att riksdagens beslut genomförs.	eller	Riksdagen ansvarar för att regeringens beslut genomförs.	☐
--------------------------	--	-------	--	--------------------------

☐	Folket röstar fram vilka som ska sitta i regeringen.	eller	Folket röstar fram vilka som ska sitta i riksdagen.	☐
--------------------------	--	-------	---	--------------------------

4. Demokratiska beslut

Markera för varje påstående om det stämmer eller inte stämmer!

	Stämmer	Stämmer inte
Alla omröstningar måste vara hemliga för att kallas demokratiska.	☐	☐
Det förslag som får flest röster är det som vinner i en demokratisk omröstning.	☐	☐
Det måste finnas flera alternativ att rösta på för att man ska kunna fatta ett demokratiskt beslut.	☐	☐
Ett demokratiskt beslut betyder att bara det förslag som alla röstar på blir av.	☐	☐
Ett demokratiskt beslut innebär att rösterna räknas minst tre gånger.	☐	☐
För att ett beslut ska vara demokratiskt måste man rösta flera gånger.	☐	☐
I en demokratisk omröstning behöver man inte tala om för någon vad man har röstat på.	☐	☐
I en demokratisk omröstning är varje persons röst lika mycket värd.	☐	☐
Om ett beslut ska kallas demokratiskt måste rösterna skrivas ner på lappar.	☐	☐
Om inte alla är nöjda med ett demokratiskt beslut så måste röstningen göras om.	☐	☐

5. Fördelar och nackdelar med demokratiska beslut

Här nedan kan du läsa om hur tre klasser gjorde när de skulle rösta om vart de skulle åka på klassresa. Läs igenom de tre texterna och svara sedan på frågorna.

Klass 6A

Läraren frågade om någon i klassen hade förslag på vart de skulle kunna åka. Zara, Kim, Simon och Kevin pratade ivrigt och hade flera förslag men de övriga eleverna i klassen var tysta. Förslagen skrevs upp på tavlan. Sedan fick alla rösta på varje förslag genom att räkka upp handen. Läraren räknade hur många röster varje förslag fått och det förslag som fått flest röster vann.

Klass 6B

Alla elever fick tid på sig att lämna förslag på vart de skulle kunna åka genom att lämna in lappar med önskemål. När klassen träffades skrevs alla förslag upp på tavlan. Varje förslag diskuterades och sedan var det dags att rösta. Varje elev fick då gå ut i korridoren och skriva sin röst på en lapp som gavs till läraren. Läraren berättade sedan vilket förslag som fått flest röster.

Klass 6C

Läraren samlade alla föräldrar till ett föräldramöte där de fick föreslå vart klassen skulle åka. När klassen träffades dagen efter skrev läraren upp alla förslag på tavlan. Alla fick rösta på vilket förslag de tyckte var bäst genom att räkka upp handen. Alla fick blunda när de röstade. Det förslag som fick flest röster vann.

a) Resonera om vilka demokratiska fördelar och nackdelar det finns med klass 6A:s sätt att fatta beslut! Förklara också varför de är fördelar eller nackdelar.

Uppgiften fortsätter på nästa sida!

b) Resonera om vilka demokratiska fördelar och nackdelar det finns med klass 6B:s sätt att fatta beslut! Förklara också varför de är fördelar eller nackdelar.

c) Resonera om vilka demokratiska fördelar och nackdelar det finns med klass 6C:s sätt att fatta beslut! Förklara också varför de är fördelar eller nackdelar.

6. Fördelar med representativ och direkt demokrati

Direkt demokrati betyder att alla som har rätt att rösta i en fråga får vara med och fatta beslut direkt.

Representativ demokrati betyder att någon annan utsedd person eller parti som man har röstat på, fattar beslutet.

a) Beskriv vilka fördelar det finns med att använda direkt demokrati när man ska fatta ett beslut.

b) Beskriv vilka fördelar det finns med att använda representativ demokrati när man ska fatta ett beslut.

Försök att i båda uppgifterna
- skriva flera fördelar och
förklara varför du ser dem som
fördelar
- beskriva i vilka sammanhang
det är en fördel

7. Frågor om att påverka beslut

Leon som är 13 år vill påverka ett beslut som politikerna i hans kommun ska fatta. Han får tips av familj och vänner på hur han kan göra. Välj ut det tips du tror bäst kan hjälpa Leon att påverka politikerna och förklara varför du valt det.

1. Få en tidning att skriva om beslutet
2. Demonstrera utanför kommunhuset
3. Skriva brev till politikerna
4. Starta en Facebook-grupp och samla fler som tycker likadant
5. Samla in namnunderskrifter från folk i kommunen som tycker likadant

a) Jag väljer tips nummer: _____

Förklara varför detta sätt bäst kan hjälpa Leon att påverka politikerna!

Uppgiften fortsätter på nästa sida!

b) Vad kan göra det svårt för Leon att påverka politikerna i kommunen, oavsett vilket sätt att påverka han väljer?

Försök att skriva flera olika faktorer som kan göra det svårt för Leon att påverka!

Uppgiften fortsätter på nästa sida!

